

προπομπήν; Ἐπὶ τοῦ θέλοντος νὰ εἰσέλθῃ εἰς κοινωνικὸν περιβάλλον ἀνώτερον τῆς κοινωνικῆς του τάξεως) Πόντ. || Ἄσμ.

Καὶ ὅς τοῦ κυροῦ μ' ἀκκούμπησα καὶ ὅς τ' ἀδερφοῦ μου πῆγα, μὰ σὰν τ' ἀντρός τῇ συντροφίᾳ συντρόφεψι δὲν εἶδα.

Ψαρ.

Ἀπὸ τὰ χιτὲς ὡς σήμερα λείπ' ἄντρας μου ὅς τὸ μύλο, γιὰ πέστε μου, γειτόνισσες, νὰ παντρευτῶ ἢ νὰ μείνω!

Πελοπ. 5) Ἐπιθετ., ὄρθιος, εὐθυτενής, ἐπὶ λίθου στηνομένου ἐν τοῖς ἀγροῖς Κύθν. : Στήστε τὴν πέτρα ἄδρα. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων Νίσουρ.

άντρατος ἐπίθ. Χίος

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄντρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄτος.

Θαυραλέος : Αὐτὸς εἶναι ἄντρατος. Μ' αὐτὸν τὸν ἄντρατο πῆγες, βρέ, νὰ τὰ βάλῃς;

άντρατσος ὁ, ἁμάρτ. ἄντρατσος Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄντρας καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. - ἄτσος.

Ἐφηβος ἢ παῖς ἔχων σωματικὴν διάπλασιν ἀνδρός : Δὲν ντρέπεσαι κονιζάμον ἄντρατσος καὶ κάθῃσαι καὶ παίζεις μὲ τὰ φίδινα (παιδάκια) ;

* **άντρας** ἢ, ἄδρε Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄντρας. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 245.

Ἄσμη ἀποδιδομένη ἐκ τοῦ σώματος ἀνδρός : Ἄδρας ποῦ νὰ βγάγῃ ἄδρε.

Ἄντρας ὁ, Πελοπ. κ. ἁ. Ἄντρας Εὐβ.(Κάρυστ.) Ἡπ. (Ἄρτ. Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Θράκ. Μακεδ. Πελοπ.(Κορινθ.) Στερελλ. (Ἀγρίν. Αἰτωλ. Γαρδίκ.) Ἄδρας Εὐβ.(Αἰδηψ.) Θεσσ. (Ἀλμυρ. Καλαμπάκ.) Πελοπ. (Λακων. Οἶν.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. κυρίου ὄν. Ἄνδρας.

1) Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ἑορτὴν τελουμένην τὴν 30ὴν τοῦ μηνὸς τούτου) Θράκ. Στερελλ. (Ἀγρίν.) 2) Ὁ μὴν Δεκέμβριος (ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ἀρχόμενος) Εὐβ.(Αἰδηψ. Κάρυστ.) Ἡπ. (Ἄρτ. Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Θεσσ.(Ἀλμυρ. Καλαμπάκ.) Μακεδ. Πελοπ. (Κορινθ. Λακων. Οἶν. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γαρδίκ.) : Γνωμ. Ἄδρας, ἀδρειώνεται ἢ μέρα (αὐξάνει ἢ ἡμέρα) Οἶν.

Ἄδρας ἀδρειώνεται, ἢ μέρα μεγαλώνει, τὰ κομμάτια σώνονται καὶ ἢ κοιλιὰ μαζώνει

(διότι κατὰ Δεκέμβριον ἢ ἡμέρα αὐξάνει) Πελοπ. (Λακων.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακατώνω μετοχ. ἀνακατωμένος 1 γ.

Πβ. ἄγλ. - Ἄντρας.

άντρεα ἢ, κοιν. ἄδρεα Κεφαλλ. Μύκ. Πελοπ. (Μάν.) κ. ἁ. ἄντρεα πολλαχ. ἄντρεα πολλαχ. ἄδρεα Α.Ρουμελ.(Σωζόπ.) Ἰθάκ. Κρήτ. Σύμ. ἄδρεα Κέρκ. Κρήτ. ἄντρα Μακεδ. ἄδρεγια Κρήτ. Λέσβ.(Πάμφιλ.) ἄντρεικιά Κύπρ. ἄντρε Ἰκαρ. ἄδρε Δ.Κρήτ.

Τὸ μεσν. οὗς. ἄντρεα, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀνδρεία. Καὶ ὁ τύπ. ἄντρεα μεσν. Ὁ τύπ. ἄντρεικιά ἐκ τοῦ ἄντρεγια. Πβ. ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 52. Περί τῶν τύπ. ἄντρε καὶ ἄδρε ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 341 καὶ 348.

1) Γενναϊότης, ρωμαλεότης κοιν. : Ὁ δεῖνα ἔδειξε μεγάλην ἄντρεα. Ἡ ἄντρεα του ἔγινε ξακουστή ὅς ὅλο τὸν κόσμον κοιν. Νεὸς ἀπάνω ὅς τὴν ἄντρεα του (εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀνδρικῆς του δυνάμεως) Ρόδ. || Παροιμ. Ἡ πολλὴ ἄδρεα ῥημιά σπιθοῦ (ἢ ἐπίδειξις ἀλογίστου ἀνδρείας ἐκ μέρους μέλους οἰκογενείας τινὸς ἐπιφέρει πολλάκις τὴν καταστροφὴν αὐτῆς) Κρήτ. || Γνωμ. Ἡ τέχνη νικᾷ τὴν ἄντρεα (ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς τέχνης ἐναντι τῆς σωματικῆς ἰσχύος) πολλαχ.

Ἡ παντρεὰ θέλει ἄντρεα (αἱ πολλαπλαῖ ἀνάγκαι τῆς οἰκογενείας ἀπαιτοῦν εὐψυχίαν) Πελοπ. (Δημητσάν.) || Ἄσμ.

Φάε, πουλλί, ἀπ' τὴ νρότη μου, φάε κι ἀπ' τὴν ἄδρεα μου Ἰθάκ. κ. ἁ.

Σὺρ', ἄδρεα μου, ὅς τὸ καλὸ κ' ἐγὼ ὅς τὸ καταβόδιον, φτάνει ὅσο σὲ χάρηκα τὴν σαράντα χρόνια

Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἡ μιὰ τρανάει μὴ τὴν ἄντρα κ' ἢ ἄλλ' μὴ τὴν ἀνέσια Μακεδ. Συνών. ἄντρειάδα, ἄντρεισύνη, ἄντρεϊότη, παλληκαριά, παλληκαρσύνη. 2) Νόσος αἰφνιδίως ἐμφανιζομένη μετὰ σπασμῶν Πελοπ. (Λακων.)

άντρεϊα ἐπίρρ. Ζάκ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἄντρεϊος.

Γενναίως, ἀνδρείως : Ἐπολέμησε τόσο ἄντρεϊα ποῦ τὴν ἐκάμανε ἀξιωματικὸν, χωρὶς νὰ ξέρουνε πὼς εἶναι γυναῖκα. Συνών. ἄντρειωμένα, ἄντρήσια, ἄντρήσιμα, ἄντρεϊκεια 2, ἄντρεϊστικά, παλληκαρήσια, παλληκαρεϊτικά.

άντρειάδα ἢ, ἁμάρτ. ἄδρειάδα Σάμ. ἄδρεάδα Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄντρεϊα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄδα (Ι).

Γενναϊότης, θάρρος : Ἐχασε τὴν ἄδρειάδα του. Μωρέ, ἄδρεάδα ποῦ ἔχε νὰ πᾶ νὰ κλέψῃ μέρα μεσημέρι! Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄντρεϊα 1.

άντρειανὸς ἐπίθ. Πελοπ. (Καρδαμ.) ἄδρειανὸς Πελοπ. (Λακων. Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. ἄντρεϊα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ανός.

Ὁ ἐκ γενναίου καὶ εὐγενοῦς οἴκου καταγόμενος ἐνθ' ἄν. : Ἀπὸ ἄντρειανῆ γενεᾶ Καρδαμ. || Ἄσμ.

Νὰ μὴ ζητᾷς τέτοια δουλειά, | γιὰτ' εἶμαι ἀπ' ἄδρειανῆ γενεᾶ Μάν.

Ἐ, τώρα ἀζίζει καὶ φελᾷ, | ἂν εἶσαι ἀπ' ἄδρειανῆ γενεᾶ αὐτόθ.

* **άντρειαριά** ἢ, ἄντρειαρὰ Κύπρ. (Καρπας.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἄντρεϊος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - αριά.

Ἀνδρεία, γενναϊότης : Ἄσμ.

Πάνω ὅς τὲς παιδικιwsύνες σου, πᾶ ὅς τὲς παλ-ληκαρκές σου, πᾶ ὅς τὲς ἄντρεϊκwsύνες σου, πᾶ ὅς τὲς ἄντρειαρκές σου.

άντρειεύω πολλαχ. ἄντρειεύου Μακεδ. (Σέρρ.) ἄντρειεύω πολλαχ. ἄδρειεύω Κρήτ. ἄντρεύω Ἀθῆν. ἄδρεύω Κρήτ. Μέσ. ἄντρειεύομαι πολλαχ. ἄντρειεύομαι πολλαχ. ἄδρειεύομαι Εὐβ.(Αἰδηψ.) Κέρκ. Κεφαλλ. Κύθηρ. ἄδρειεύομαι Πελοπ. (Λακων.) ἄδρειεύομαι Θράκ. (Αἰν.) Σάμ. ἄδρειεύομαι Κρήτ. ἄδρεύομαι Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θεσσ. (Ζαγορ.) ἄντρεύομαι Κάρπ. ἄδρεύομαι Κρήτ. ἄδρειεύομαι Πελοπ. (Λακων.)

Τὸ μεσν. ἄντρειεύω. Οἱ τύπ. ἄντρειεύω καὶ ἄντρεύω καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Α 106, 317, 2062 κ. ἁ. (ἐκδ. ΣΞανθοῦ.) Τύπ. ἄντρειεύομαι παρὰ Βλάχ.

1) Γίνομαι ἀνδρεῖος, γενναῖος πολλαχ. : Αὐτὸς ἄντρεύτη καὶ λεοντάρησε Κάρπ. || Ἄσμ.

Γυναῖκα του σὰ δό μαθε, σὰν ἄδρας ἄδρειεύτη

Κρήτ. β) Προσποιοῦμαι τὸν ἀνδρεῖον Κάρπ. Πελοπ. (Βυτίν.) : Μὴ ἄντρειεύσαι! Βυτίν. || Παροιμ. Ὁ γέρος κι ἂν ἄντρεύεται ὅς τ' ἀνήφορον ποστένεται Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀναματσώνω Β 2, ἀναντρειώνω 2 καὶ ἀνατσουλώω 2 γ. 2) Συγκεντρῶ, καταβάλλω πάσας τὰς δυνά-

